

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΛΑΒΟΛΟΓΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

Υπό την αιγίδα της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου

**ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ
ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ**

Κύριλλος και Μεθόδιος, Ησυχασμός, Άγιον Όρος

Εις Μνήμην καθηγητού Αντωνίου-Αιμιλίου Ταχιάου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

22-23 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2019, Θεσσαλονίκη

ΑΙΘΟΥΣΑ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ Ε. Μ. Σ.
ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ 4

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ε.Μ.Σ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ν. ΠΑΠΠΙΑΣ, Πρόεδρος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΗΣ, Αντιπρόεδρος
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Π. ΧΡΗΣΤΟΥ, Γενικός Γραμματέας
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Τ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ, Ταμίας
ΑΔΕΛΑΪΣ ΙΣΜΥΡΛΙΑΔΟΥ, Έφορος Βιβλιοθήκης
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΑΡΟΥΦΑΣ, Μέλος
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ι. ΔΑΡΔΑΒΕΣΗΣ, Μέλος
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΔΕΛΗΚΑΡΗ, Μέλος
BENIAMIN ΚΑΡΑΚΩΣΤΑΝΟΓΛΟΥ, Μέλος

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ε.Ε.Σ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΑΡΝΑΝΙΔΗΣ, Πρόεδρος
ΗΛΙΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ, Αντιπρόεδρος
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ, Γενικός Γραμματέας
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΙΣΙΟΥ, Ταμίας
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΙΧΩΡΙΤΗΣ, Σύμβουλος

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΝΑΚΟΣ, Πρόεδρος
Ομότιμος Καθηγητής Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΑΡΝΑΝΙΔΗΣ
Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Π. ΧΡΗΣΤΟΥ
Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ., Πρόεδρος Κ.Β.Ε.
ΗΛΙΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
Αναπληρωτής Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΙΧΩΡΙΤΗΣ
Καθηγητής Πανεπιστημίου Μακεδονίας

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών (Ε.Μ.Σ.)
και η Ένωση Ελλήνων Σλαβολόγων (Ε.Ε.Σ.)
έχουν την τιμή και τη χαρά να σας προσκαλέσουν
στις εργασίες του Διεθνούς Επιστημονικού Συμποσίου
με θέμα:

ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ

Κύριλλος και Μεθόδιος, Ησυχασμός, Άγιον Όρος

Εις Μνήμην καθηγητού Αντωνίου-Αιμιλίου Ταχιάου

που διοργανώνεται στο πλαίσιο
των Εορταστικών Εκδηλώσεων για τα
Ογδόντα Χρόνια
της *Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.*

Το Συμπόσιο θα λάβει χώρα στη Θεσσαλονίκη
την Παρασκευή 22 και το Σάββατο 23 Φεβρουαρίου 2019,
στην Αίθουσα Διαλέξεων της Ε.Μ.Σ.,
Εθνικής Αμύνης 4, 1ος όροφος.

Ο Πρόεδρος της Ε.Μ.Σ.
Βασίλειος Ν. Πάππας

Ο Πρόεδρος της Ε.Ε.Σ.
Ιωάννης Ταρνανίδης

Επίσημη Έναρξη:
Παρασκευή, 22 Φεβρουαρίου 2019, ώρα 18.00.

*Εικόνα εξωφύλλου : Ναός Αγίου Γεωργίου (Kurbinovo - 1191).
Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος.*

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 22.2.2019

18.00: Υποδοχή Συνέδρων

18.15: Προσφωνήσεις - Χαιρετισμοί

Προσφωνήση κ. *Βασιλείου Ν. Πάππα*

Προέδρου Ε.Μ.Σ.

Χαιρετισμός κ. *Ιωάννη Ταρνανίδη*

Προέδρου Ε.Ε.Σ.

Εισαγωγικά στο Συμπόσιο από τον

Ομότιμο Καθηγητή *Γεώργιο Π. Νάκο,*

Η Θεσσαλονίκη ως αφετηρία διαδόσεως του

βυζαντινορωμαϊκού δικαίου στους Σλάβους

Κήρυξη έναρξης εργασιών Συμποσίου

Α΄ Κύκλος

Πρόεδρος: *Γεώργιος Π. Νάκος,*

Ομότιμος Καθηγητής Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.

18.30: Εναρκτήρια Ομιλία

Ιωάννης Ταρνανίδης, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής

Σχολής Α.Π.Θ., Πρόεδρος Ε.Ε.Σ.,

Η πόλη της Θεσσαλονίκης ως ανάχωμα στην

κατακτητική επέλαση των Σλάβων και συγχρόνως ως

Πύλη εισόδου των ελληνοβυζαντινών πολιτιστικών

αγαθών στον κόσμο τους

Απονομή τιμητικής διάκρισης

στην Ερίτιμη Κυρία Ανδρονίκη Αντωνίου-Αιμιλίου Ταχιάου

19.00: Διάλειμμα

19.05: *Ljubomir Maksimonić, Βυζαντινή πνευματική*

επιρροή και πολιτική της μεσαιωνικής Σερβίας

19.25: *Δ. Γόνης, 'Η απάντηση του Τυρνόβου Εύθυμιου στο*

έρωτημα του μοναχού Κυπριανού για τη γονυκλισία

19.45: Συζήτηση

ΣΑΒΒΑΤΟ 23.2.2019

Β΄ Κύκλος
Πρωινή Συνεδρία

Πρόεδρος: Ljubomir Maksimonić,
Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Βελιγραδίου

10.00: Sergejus Temčinas, *Συσχετισμός μεταξύ
εκκλησιαστικής σλαβονικής και βυζαντινής
υμνογραφίας*

10.20: Christian Hannick, *Τὸ Τακτικὸν τοῦ Νίκωνος τοῦ
Μαυρορείτου στὴν σλαβικὴν παράδοσιν*

10.40: Ηλίας Ευαγγέλου, *Από τον Ησυχασμό στη Φιλοκαλία.
Η μυστική παράδοση του Ανατολικού Χριστιανισμού
από τον 14ο ως τον 18ο αιώνα και το Άγιον Όρος*

11.00: Βλάσιος Φειδάς, *Μάζιμος ο Γραικός, ο Φωτιστής των
Σλάβων*

11.20: Διάλειμμα

Πρόεδρος: Δημήτριος Γόνης,
Ομότιμος Καθηγητής Ε.Κ.Π.Α.

11.40: Συμεών Πασχαλίδης, *Επισημάνσεις για τη συμβολή
του Αγίου Όρους στη διαμόρφωση του Μοναχισμού
στον Σλαβικό κόσμο*

12.00: Κωνσταντίνος Νιχωρίτης, *Η αγιολογική
Κυριλλομεθοδιανή παράδοση της Αχρίδος
στο Άγιον Όρος*

12.20: Χ. Μαυροπούλου-Τσιούμη, *Η ματιά του
βυζαντινού ζωγράφου κατά την εικονογράφηση των
βυζαντινοσλαβικών συγκρούσεων και ο τρόπος
απόδοσής τους. Η περίπτωση της Σύνοψης Ιστοριών
του Ιωάννου Σκυλίτση*

12.40: Συζήτηση

Γ΄ Κύκλος
Απογευματινή Συνεδρία

Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Π. Χρήστου,
Καθηγητής Α.Π.Θ., Πρόεδρος Κ.Β.Ε.

18.00: Svetoslav Ribolon, *Οι Μεταφράσεις των Ελλήνων Πατέρων στο Α΄ Βουλγαρικό Βασίλειο*

18.20: Ιωάννης Κακριδής, *Τί σημαίνει η έκφραση na vodni besědu pisati (να वोदου бесѣдоу писати) στον «Εκτενή βίο του αγίου Κυρίλλου»;*

18.40: Μιχαήλ Τρίτος, *Οι Θεσσαλονικείς ιεραπόστολοι Κύριλλος και Μεθόδιος και το πρόβλημα του εθνικισμού στα Βαλκάνια*

19.00: Συζήτηση

19.20: Συμπεράσματα από τον Πρόεδρο του Συμποσίου Γεώργιο Π. Νάκο, Ομότιμο Καθηγητή Α.Π.Θ.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΥΝΕΔΡΩΝ

- ΓΟΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Ομότιμος Καθηγητής Ε.Κ.Π.Α., Ιοκάστης 2, ΤΚ 157 72, Αθήνα, dimitriosgonis@gmail.com
- ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΗΛΙΑΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ., Η. Ηλιού 12, ΤΚ 546 30, Θεσσαλονίκη, iliasev@theo.auth.gr
- HANNICK CHRISTIAN, Ομότιμος Καθηγητής Σλαβικής Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Würzburg, Ostkirchliches Institut an der Universität Würzburg, Steinbachtal 2a, D-97082 Würzburg, hannick@uni-wuerzburg.de
- ΚΑΚΡΙΑΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, Καθηγητής Σλαβικής Φιλολογίας Πανεπιστημίου Βέρνης, Jupiterstr. 33-1043, 3015 Bern, Switzerland, yannis.kakridis@issl.unibe.ch
- ΜΑΚΣΙΜΟΝΙĆ LJUBOMIR, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Βελγικού Βελγίου, Αντιπρόεδρος της Σερβικής Ακαδημίας Επιστημών και Τεχνών, Διευθυντής του Ινστιτούτου Βυζαντινών Ερευνών της Ακαδημίας, Knez Mihailova 35/111, SRB 11000 Beograd, ljubomir.maksimovic@sanu.ac.rs
- ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΤΣΙΟΥΜΗ ΧΡΥΣΑΝΘΗ, Ομότιμη Καθηγήτρια Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ., Παπάφη 56, 546 39, Θεσσαλονίκη, tsioumi@gmail.com
- ΝΑΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ., Ιωακείμ Γ' 1, ΤΚ 546 36, Θεσσαλονίκη, nakos@law.auth.gr
- ΝΙΧΟΡΙΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Καθηγητής Τμήματος Βαλκανικών Σλαβικών & Ανατολικών Σπουδών Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Ολυμπιάδος 135, ΤΚ 546 34, Θεσσαλονίκη, knichoritis@uom.gr
- ΠΑΠΠΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, Πρόεδρος Ε.Μ.Σ., Δρ Ιστορίας - Δικηγόρος, τ. Βουλευτής, Ορμυλίας 8, ΤΚ 546 46, Θεσσαλονίκη, proedros@ems.gr
- ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ ΣΥΜΕΩΝ, Καθηγητής Θεολογίας Α.Π.Θ., Κ. Βάρναλη 6, ΤΚ 566 25, Συκιές, Θεσσαλονίκη, spaschal@past.auth.gr
- RIBOLOV SVETOSLAV, Αναπληρωτής Καθηγητής, Θεολογική Σχολή, Πανεπιστήμιο Σόφιας «St. Kliment Ohridski», 19 Sveta Nedelya Sq., 1000 Sofia, svetribolovsofiauni@gmail.com
- ΤΑΡΝΑΝΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ., Πρόεδρος Ε.Ε.Σ., Ακακίας 26, ΤΚ 570 13, Ωραιόκαστρο, tarna@theo.auth.gr
- ΤΕΜĆINAS SERGEJUS, Καθηγητής, Κύριος Ερευνητής και Επικεφαλής του Ερευνητικού Κέντρου της Γραπτής Κληρονομιάς στο Ινστιτούτο Λιθουανικής Γλώσσας (Βίλνιους), Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius, Lithuania, sergejus.temcinas@flf.vu.lt
- ΤΡΙΤΟΣ ΜΙΧΑΗΛ, Καθηγητής Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, Α.Π.Θ., Καλλιπάτειρας 2, Πυλαία 555 35, Θεσσαλονίκη, tritos@past.auth.gr
- ΦΕΙΔΑΣ ΒΛΑΣΙΟΣ, Ομότιμος Καθηγητής Ε.Κ.Π.Α., Θάσου 6, ΤΚ 166 72, Βάρκιζα, Αθήνα.
- ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ., Πρόεδρος Κ.Β.Ε., Μητροπολίτου Ιωσήφ 5, ΤΚ 546 22, Θεσσαλονίκη, konchris@past.auth.gr

ΧΟΡΗΓΟΣ: Eurobank